KAMMARRÄTTEN I JÖNKÖPING

DOM

2019-03-28
Meddelad i Jönköping

Mål nr 1438-18

KLAGANDE
Försäkringskassan

MOTPART
[redacted]

Vårdnadshavare: [redacted] och [redacted]

Ombud: Linda Bergstrand
God Assistans i Sverige AB

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE
Förvaltningsrätten i Jönköpings dom den 8 maj 2018 i mål nr 2762-17, se bilaga A

SAKEN
Assistansersättning

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer Försäkringskassans beslut.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2203	Slottsgatan 5	036-15 68 00 (vx)	036-16 19 68	måndag – fredag
550 02 Jönköping		**E-post**: kammarrattenijonkoping@dom.se		08:00–16:00
		www.kammarrattenijonkoping.domstol.se		

YRKANDEN M.M.

Försäkringskassan yrkar att kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer Försäkringskassans beslut. Försäkringskassan anför bl.a. följande. Av rättsfallet HFD 2018 ref. 21 framgår att det vid bedömningen av om rätt till assistans föreligger ska vägas in om momenten vid sondmatning är integritetskänsliga. Bedömningen av om hjälpbehovet helt, delvis eller inte alls utgör grundläggande behov får avgöras efter en individuell prövning. Förvaltningsrätten har inte redogjort för vilka moment i sondmatningen som ska beaktas. Endast på- och avkoppling av slang kan anses vara av den karaktär som krävs. Tidsåtgången för detta bör inte överstiga fem minuter per gång, vilket ger 4 timmar och 40 minuter per vecka. Även om viss tid också godkänns för hjälp med tvättning av hud runt PEG:en, som också görs vid dusch, uppgår de grundläggande behoven i vart fall inte till 20 timmar per vecka. Det har inte heller beaktats annat samhällsstöd i form av skola, fritidsverksamhet och korttidsvistelse. Med beaktande av detta uppgår de grundläggande behoven till 9 timmar och 33 minuter per vecka.

[redacted] motsätter sig ändring av förvaltningsrättens dom och anför bl.a. följande. Förvaltningsrättens dom får tolkas som att alla moment kring sondmatningen ska anses integritetskänsliga. Sondmatningen sker vid fyra tillfällen per dag och hela måltiden sprutas in sakta för att hon inte ska bli illamående. Med för- och efterarbete tar måltiden ca 45 minuter. Hon matas också genom munnen vid två måltider per dag. All tid kring måltider är av fysiskt nära karaktär och ska beaktas. Hon behöver övervakas vid sondmatning på grund av kramper och kräkningsrörelser och vid vanliga måltider för att få något i sig över huvud taget. Även med beaktande av annat samhällsstöd har hon behov av hjälp med grundläggande behov i sådan omfattning att hon har rätt till assistansersättning. Hon åberopar utlåtande från läkare och dietist där det bl.a. beskrivs närmare hur sondmatningen går

till. Det finns också ett behov av tillsyn av övervakande karaktär och viss hjälp med att kommunicera med andra.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

En första fråga att ta ställning till är vilken tidsåtgång som ska godtas som grundläggande behov vid sondmatning.

Kammarrätten anser, i likhet med båda parter, att själva in- och urkopplingen av sondmatningsslangarna regelmässigt, och även för [redacted] ska räknas som grundläggande behov. Vidare framgår av utredningen att själva insprutningen av näringen i [redacted] fall måste ske långsamt och under kontrollerade former för att inte föranleda illamående. Även insprutningen får därför räknas som grundläggande behov för henne. Rengöringen runt PEG:en har också denna integritetskänsliga karaktär. För- och efterarbeten kan däremot inte godtas i sammanhanget.

Kammarrätten gör, mot bakgrund av [redacted] ålder vid tidpunkten för Försäkringskassans beslut, samma bedömning som förvaltningsrätten i fråga om övriga grundläggande behov.

Som Försäkringskassan anfört ska, vid bedömning av rätt till assistansersättning, även annat samhällsstöd beaktas. [redacted] grundläggande behov tillgodoses i stor utsträckning i skolan och vid korttidsvistelser. Även när [redacted] behov vid sondmatning beaktas anser kammarrätten därför att hennes grundläggande behov inte uppgår till 20 timmar i veckan. Hon har då inte rätt till assistansersättning. Överklagandet ska därmed bifallas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 4).

Kammarrättspresidenten Monica Dahlbom (ordförande) samt kammarrättsråden Göran Mattsson (referent) och Linda Svärd har deltagit i avgörandet.

Föredragande: Johan Åkerhed

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I JÖNKÖPING

DOM
2018-05-08
Meddelad i Jönköping

Mål nr
2762-17

KLAGANDE
[redacted]

Ombud: Linda Bergstrand
God Assistans i Sverige AB
Box 3057
169 03 Solna

Ombud: Karin Czubala
God assistans
Ystadvägen 17
214 30 Malmö

MOTPART
Försäkringskassan
Processjuridiska enheten, Malmö
Box 4153
203 12 Malmö

ÖVERKLAGAT BESLUT
Försäkringskassans beslut 2017-03-30

SAKEN
Assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken (2010:110)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten förklarar att [redacted] är berättigad till assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken. Handlingarna lämnas till Försäkringskassan för vidare handläggning vad gäller beräkning av omfattningen av assistansersättningen.

ÖVERKLAGAT BESLUT

Försäkringskassan beslutade den 5 oktober 2016 att avslå [redacted] ansökan om assistansersättning. Som skäl för beslutet angavs att Försäkringskassan gjorde bedömningen att [redacted] behov av hjälp med grundläg-

Postadress Box 2201 550 02 Jönköping
Besöksadress Hamngatan 15
Telefon 036-15 66 00
Telefax 036-15 66 55
E-post: forvaltningsrattenijonkoping@dom.se
www.forvaltningsrattenijonkoping.domstol.se
Expeditionstid måndag–fredag 08:00–16:00

gande behov inte uppgick till minst 20 timmar per vecka. Försäkringskassan har vid omprövning den 30 mars 2017 inte funnit skäl att ändra beslutet, se bilaga 1.

YRKANDEN M.M.

[redacted] yrkar att hon ska beviljas assistansersättning i enlighet med sin ansökan samt att ärendet återförvisas till Försäkringskassan för fastställandet av totala antalet assistanstimmar. Hon anför bl.a. följande. Hon behöver hjälp med blöjbyten vilket ingår i ett normalt föräldraansvar och hela den yrkade tiden för blöjbyten bör därför godtas. Hon behöver hjälp med att byta kissblöja 6-7 gånger en ledig dag och det tar 5- 10 minuter att hjälpa henne när hon kissat vilket blir 5 timmar och 42 minuter per vecka. Bajsblöja behövs bytas två gånger om dagen en ledig dag och ett sådant blöjbyte tar 15-20 minuter och i den tiden ingår att duscha av henne vilket blir totalt 4 timmar och 5 minuter per vecka.

Försäkringskassan anför att byte av PEG inte godtas som ett grundläggande behov. Enligt bifogat läkarintyg är gastrostomi egenvård. Hennes hjälpbehov med rengöring av huden vid PEG är integritetsnära och att det är att anse som ett grundläggande behov styrks av praxis. Hjälpbehovet är även av så speciellt och tekniskt slag att det går utöver normalt föräldraansvar. Den behöver bytas var tredje månad och utöver detta har hon vid flera tillfällen dragit ut den. Behovet uppgår totalt till 7 minuter per vecka.

Hennes mag- och tarmbesvär orsakar behov av 2-3 extra duschar per vecka vilket blir totalt 38 minuter per vecka. Behovet bör godtas i sin helhet med hänsyn till att behovet inte är förorsakat av hennes funktionsnedsättning. Vid på- och avklädning har Försäkringskassan anfört att den tid som går åt att hämta henne när hon springer iväg inte utgör grundläggande behov vid på- och avklädning vilket är felaktigt med hänsyn till att behovet är av in-

tegritetskänslig karaktär trots förflyttningar. Tiden som beräknas gå åt när hon springer iväg är totalt 1 timme och 45 minuter per vecka.

Försäkringskassan har bedömt att sondmatning inte ingår i det grundläggande behovet måltider. Enligt praxis omfattas sondmatning i begreppet måltider. Eftersom hon är 8 år gammal kan inte avdrag göras för normalt föräldraansvar. Sondmatning sker fyra gånger per dag och kräver förberedelser och efterarbete. Det beräknas ta totalt 21 timmar per vecka. Hon uppmuntras även att äta genom munnen vilket kräver mycket stöd och uppmuntran och beräknas ta 2 timmar och 55 minuter per vecka.

För att förstå hennes språk måste man ha känt henne en längre period, hon artikulerar inte och saknar bokstäver i talet. Hon kan svara på tilltal men det är inte säkert att hon vet vad svaret innebär. Inte ens hennes delar av hennes närmsta familj förstår henne till fullo. Hon behöver stöd i sin kommunikation och tid som beräknas för denna hjälp är 7 timmar per vecka. Det framgår även av samtliga medicinska underlag att det krävs ingående kunskaper om henne och hennes funktionsnedsättning för att kunna hjälpa henne på bästa sätt och för att kunna kommunicera med henne. Hon behöver även två resurser i skolmiljö för att kunna ta hand om henne. Hon bör därför beviljas assistans för annan hjälp som kräver ingående kunskaper om den funktionshindrade. [redacted] åberopar bifogade dokument i form av psykologutlåtande, läkarutlåtande och samtalsdokumentation från samtal med Försäkringskassan.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Gällande regler m.m.

En försäkrad som omfattas av 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till

vissa funktionshindrade (LSS), kan för sin dagliga livsföring få assistansersättning för kostnader för sådan personlig assistans som avses i 9 a § LSS. För rätt till assistansersättning krävs att den försäkrade behöver personlig assistans i genomsnitt mer än 20 timmar i veckan för sådana grundläggande behov som avses i 9 a § LSS (51 kap. 2-3 §§ socialförsäkringsbalken).

Med personlig assistans avses personligt utformat stöd som ges av ett begränsat antal personer åt den som på grund av stora och varaktiga funktionshinder behöver hjälp med sin personliga hygien, måltider, att klä av och på sig, att kommunicera med andra eller annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade (grundläggande behov). Den som har behov av personlig assistans för sina grundläggande behov har även rätt till insats för andra personliga behov, om de inte tillgodoses på annat sätt (9 a § LSS).

Av 51 kap. 5 § första stycket SFB följer att assistansersättning inte lämnas för sjukvårdande insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), HSL. Med hälso- och sjukvård avses i HSL åtgärder för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador. Till hälso- och sjukvården hör även sjuktransporter samt att ta hand om avlidna (1 § första stycket HSL). Med egenvård avses hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal bedömt att en patient själv kan utföra. Egenvård är inte hälso- och sjukvård enligt HSL (2 kap. 1 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd [SOSFS 2009:6] Bedömningen av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård).

Vid bedömningen av om ett barn har rätt till personlig assistans måste hänsyn tas till att vårdnadshavare har ansvar för barnets personliga förhållanden och ska se till att barnets behov av omvårdnad, trygghet, fostran samt tillsyn, med hänsyn till barnets ålder, utveckling och övriga omständigheter,

tillgodoses (6 kap. 2 § föräldrabalken). Endast det hjälpbehov som går utöver vad som är normalt för ett barn i motsvarande ålder ska läggas till grund för bedömningen av behovet av personlig assistans. Omfattningen av föräldraansvaret för ett friskt barn i samma ålder jämförs med behovet hos det funktionshindrade barnet (jfr RÅ 1997 ref. 23 och RÅ 2008 ref. 17). Föräldraansvaret sträcker sig längre än att tillgodose behovet hos ett genomsnittligt utvecklat barn då variationen av vad som kan anses vara normalt är stor (se bl.a. Kammarrättens i Jönköping dom i mål nr 3240-08).

Högsta förvaltningsdomstolens har i avgörande den 13 april 2018 i mål nr 682-17 funnit att i begreppet måltider, som är ett grundläggande behov, måste även sondmatning innefattas.

Utredningen

Av psykologutlåtande utfärdat av [redacted] den 31 mars 2015 framgår bl.a. följande. [redacted] behöver mycket hjälpt med vardagliga funktioner som toalett, mat och kläder och kan p.g.a. sin höga impulsivitet inte lämnas utan uppsikt med andra barn eller i situationer där hon kan utsättas för risker. Hon har sålunda ett stort behov av vuxenstöd samt struktur och tydlighet. Hon har även svårt att uttrycka sig tydligt och bli kvar i interaktioner. Den höga impulsiviteten leder lätt till utfall mot såväl barn som vuxna.

Av läkarintyg utfärdat av [redacted] den 20 april 2016 framgår bl.a. följande. [redacted] behöver hjälp med all hygien och blöjbyten. Under dagen är hennes impulsivitet en fara eftersom hon t.ex. plötsligt kan kasta sig ut i trafiken. Hon uppvisar även ett självskadebeteende och utagerande beteende. Det krävs ingående kunskap kring hennes speciella sätt att tolka sinnesintryck för att få henne att medverka i dessa situationer. Hon kan rent motoriskt föra en sked med mat mot munnen men gör det inte utan mycket vuxenstöd och motivation. Behöver hjälp av någon med ingående kunskap om hennes funktionsnedsättning för att acceptera att få sig kläder.

Hon har även en mycket allvarlig kommunikationsstörning och reagerar inte på ordet ”stopp”. [redacted] har även ett annorlunda sätt att tolka och reagera på sinnesuttryck och det behövs ingående kunskap om henne för att tolka hennes behov och intentioner.

I ett kompletterande läkarintyg utfärdat av [redacted] från den 20 april 2016 framgår bl.a. följande. Skötseln av gastronomin är egenvård. Hennes beteende att dra ut knappen 1-2 gånger per vecka gjorde att man den 27 juni 2016 bytte ut knappen till en som var svårare att dra ut själv. Vid byte av knappen och kontroll av att gastrostomin fungerar tillfredsställande krävs kontakt med hälso- och sjukvården. Sådana insatser krävs 2-4 gånger per år. Sjukvårdande insatser krävs också avseende besvärlig obstipationsproblematik och nutritionssvårigheter ca 2 gånger per år hos barnläkare och 2-6 gånger per år hos dietist. Läkemedelsvården bedöms vara egenvård men kräver tät uppföljning av sjukvården gällande dosering och preparatförändring. Den mediciniska behandlingen försvåras med hänsyn till hennes svårigheter att inta föda och tabletter oralt, vilket gör att läkemedel och den största delen av nutritionen ges via gastronomin.

Förvaltningsrättens bedömning

Det är i målet ostridigt att [redacted] tillhör personkretsen i 1 § LSS. Det framgår av utredningen att hon är i behov av stöd och hjälp för att kunna klara av sin vardag. Frågan i målet är om [redacted] behov av hjälp med grundläggande behov uppgår till mer än 20 timmar per vecka, vilket är en förutsättning för att assistansersättning ska beviljas.

<u>Personlig hygien och av- och påklädning</u>

Av utredningen framgår att Försäkringskassan har beviljat [redacted] 10 timmar och 31 minuter per vecka för byte av kissblöjor samt 1 timme och 45 minuter för byte av bajsblöja. Hon har även beviljats 20 minuter per vecka för två extra duschar och 1 timme och 24 minuter för av- och påkläd-

ning. Det kan inte anses ha gjorts sannolikt att hon behöver ytterligare tid för blöjbyten eller av- och påklädning än den som Försäkringskassan har beräknat. Förvaltningsrätten anser även att den utredning som finns i målet inte ger stöd för att tidsåtgången i samband med dusch är av större omfattning än vad Försäkringskassan har beviljat med beaktande av föräldraansvar för ett barn i [redacted] ålder.

Assistansersättning lämnas inte för sjukvårdande insatser enligt hälso- och sjukvårdslagen. Byte av PEG är enligt läkarutlåtande att anse som en sjukvårdande insats och ska därför inte beaktas som ett grundläggande behov. Rengöring av huden runt PEG:en är dock att betrakta som egenvård. Egenvård kan vara ett sådant grundläggande behov som avses i 9 a § LSS om åtgärden i det enskilda fallet kan knytas till något av de behov som enligt lagtexten utgör grundläggande behov (se Kammarrätten i Göteborgs dom den 20 december 2016 i mål nr 3208-16). Liksom annan kroppsnära rengöring får rengöring av huden runt PEG:en anses vara av mycket privat karaktär. Den får därför anses kunna hänföras till det grundläggande behovet personlig hygien.

Kommunikation

Av utredningen i målet framgår att [redacted] har en allvarlig kommunikationsstörning. Det framgår dock vidare att hon kan kommunicera och göra sig förstådd men att hon har vissa svårigheter med att uttrycka sig och bli kvar i interaktioner. Förvaltningsrätten finner inte att det finns stöd för att hennes behov av hjälp med kommunikation ska beaktas som ett grundläggande behov.

Annan hjälp som kräver ingående kunskap om den funktionshindrade

Av utredningen i målet framgår att [redacted] behöver tillsyn då hon saknar konsekvenstänk och t.ex. kan springa ut i trafiken. Det framgår även att hon kan vara utagerande och få utbrott. Tillsynen kan sägas vara av överva-

kande karaktär. Förvaltningsrätten anser dock inte att behovet av tillsyn är av den art att tillsynen måste tillgodoses av en person med ingående kunskaper om [redacted] eller hennes funktionsnedsättning. [redacted] behov av tillsyn ska därför inte beaktas som ett grundläggande behov.

Måltider

Av utredningen i målet framgår att [redacted] till största delen nutrieras genom sondmatning som sker vid fyra tillfällen per dag och sprutas in manuellt. [redacted] har anfört att sondmatningen och där tillhörande förberedelser samt efterarbete ska beaktas som ett grundläggande behov.

Av läkarutlåtande framgår att sondmatningen är att betrakta som egenvård. Mot bakgrund av den praxis som finns avseende sondmatning, och framförallt med beaktande av Högsta förvaltningsdomstolens avgörande den 13 april 2018 i mål nr 682-17 får de aktiva momenten i sondmatningen enligt förvaltningsrättens mening anses vara av så privat och integritetsnära natur att den utgör måltider i den mening som avses i 9 a § LSS. Förvaltningsrätten anser därför att den hjälp som [redacted] behöver med de aktiva momenten när det gäller sondmatningen är att anse som grundläggande behov.

Av utredningen framgår att [redacted] även intar föda genom munnen vid ett fåtal tillfällen per dag för att träna sin mag- och tarmkanal. Det framgår vidare att hon behöver hjälp med att dela maten och att någon sitter med vid måltiden men att hon vid dessa tillfällen kan föra maten självständigt till munnen. Den hjälpen hon får kan därför inte anses utgöra ett grundläggande behov.

Sammanfattning

Förvaltningsrätten anser att [redacted] behov av hjälp med sondmatning och för att rengöra av huden runt PEG:en ska beaktas som grundläggande behov vid bedömningen av hennes rätt till assistansersättning. Hennes

grundläggande behov överstiger då 20 timmar. [redacted] är därmed berättigad till assistansersättning. Målet återförvisas till Försäkringskassan för närmare beräkning av omfattningen av assistansersättningen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (DV 3104/1D).

Magnus Isgren

Rådmannen Magnus Isgren och nämndemännen Ragnvald Alvesund, Marianne Hakeberg och Annika Karlsson har avgjort målet. Föredragande jurist har varit Kimberly Agborg.

Bilaga 1
BIL. 4.

Försäkringskassan

GF Omprövning
Carina Degerman, 010-117 35 01

Datum
2017-03-30

Person- och diarienummer
[redacted]
69986-2016

God assistans
Linda Bergstrand
Erhagsvägen 7
187 40 Täby

Vårdnadshavare för:
[redacted]

FÖRVALTNINGSRÄTTEN I JÖNKÖPING
2017 -06- 07
Målnr: 2762-17
Aktbil: 2 Enhet: 2

Omprövning av beslut om assistansersättning

Beslut

Försäkringskassan ändrar inte beslutet som fattades den 5 oktober 2016.

Beskrivning av ärendet

Det tidigare beslutet

Försäkringskassan beslutade den 5 oktober 2016 att [redacted] inte får assistansersättning. Beslutet motiverades med att Försäkringskassan beräknade [redacted] behov av hjälp med de grundläggande behoven till 10 timmar och 15 minuter i veckan. Eftersom behovet av hjälp med de grundläggande behoven inte översteg 20 timmar i veckan bedömde Försäkringskassan att [redacted] inte har rätt till assistansersättning.

Din begäran om omprövning

Du har begärt omprövning av beslutet. I din skrivelse anger du dina skäl till att beslutet ska ändras. Du beskriver under vart och ett av de grundläggande behoven varför du anser att Försäkringskassan ska ändra sin beräkning av den tid det tar att assistera [redacted]

Du hänvisar till följande handlingar:

- Kompletterande intyg av överläkare [redacted] 2016-07-01.
- Gastroenterologen [redacted] beskriver avseende normala toalettvanor.
- Kammarrätten i Göteborgs dom 2010-07-07 i mål 6179-09 avseende hjälp med att borsta håret.
- Försäkringskassans Vägledning 2003:6 version 13 avseende behov som är att anse som fysiskt nära.
- Domsnytt 2014:20 avseende hårborstning.
- Socialstyrelsens föreskrifter om bedömningen av om hälso- och sjukvårdsåtgärder kan utföras som egenvård, gäller från och med den 15 juli 2015.
- HFD 2012 ref 41 och Domsnytt 2012:110, moment inom personlig hygien.
- Domsnytt 2014:020 avseende hjälpbehov som anses vara fysiskt nära.
- Kammarrättens dom, Jönköping 2015-10-07, mål nummer 3800-14, rengöring av huden/fysiskt nära.
- Kammarrättens dom, Stockholm 2006-10-03, mål nummer 8133-05.
- RÅ 2008 ref 17.
- Intyg från förskollärare 2016-05-03.

Postadress
Box 2024, 550 02 Jönköping
Internetadress
www.forsakringskassan.se
Kundcenter för privatpersoner
0771-524 524
Kundcenter för partner
0771-17 90 00
Faxnummer
010-117 35 99
Bankgiro
738-8036
Org.nr
202100-5521

GF Omprövning
Carina Degerman, 010-117 35 01

Datum
2017-03-30

Person- och diarienummer
[redacted]
69986-2016

- Psykologutlåtande 2015-03-03.
- RÅ 1997 ref 23.
- RÅ 2010 ref 17.
- Rättsfallsöversikt – personlig assistans Anser 2012:2.

Försäkringskassans utredning i samband med omprövningen

Försäkringskassan har på nytt gått igenom de handlingar som ligger till grund för beslutet daterat den 5 oktober 2016. Försäkringskassan har också beaktat vad du anför i samband med din begäran om omprövning.

Här följer inledningsvis en kort sammanfattning ur beslutsunderlaget, inledningsvis ur några av de medicinska underlagen:

Läkarutlåtande daterat den 11 oktober 2012 beskriver att [redacted] då ca 4 år, har diagnosen autistiskt syndrom, hyperaktiv beteendestörning, psykomotorisk utvecklingsförsening, gastroesofageal reflux samt obstipation. Läkaren skriver att Sofia i alla aktiviteter är beroende av aktivt vuxenstöd, tydlig struktur, förberedelser, visuellt tydliggörande och gränssättning. Habiliterande insatser bland annat kontakt med psykolog, läkare, specialpedagog, arbetsterapeut med flera samt föräldrautbildning. Medicinsk utredning pågår avseende anfallssuspekta episoder och mag-/tarmproblematik.

I psykologutlåtande daterat den 31 mars 2015 beskrivs sammanfattningsvis att [redacted] 6 år, har en utvecklingsstörning av medelsvår grad, autism och ADHD. Epilepsi och magproblematik. Begåvningsmässigt bedöms impressiv språkförståelse som en relativ styrka men det är tydligt att [redacted] komplexa problematik försvårar hennes inlärning och fungerande i vardagen på alla områden. Psykologen rekommenderar fortsatt kommunikationsträning, inskrivning i särskola samt träning av vardagliga ADL-aktiviteter för att underlätta det vardagliga livet.

I medicinskt intyg från överläkare [redacted] daterat den 20 april 2016, beskrivs följande kring [redacted] behov av hjälp med de grundläggande behoven:

Personlig hygien [redacted] använder blöja och behöver hjälp med all hygien och blöjbyten.

Måltider: [redacted] nutrieras till 90 procent via gastrostomi. Sondvällingen ges fyra gånger per dag. [redacted] kan rent motoriskt föra en sked med mat mot munnen men gör det inte utan mycket vuxenstöd och motivation.

Klädsel: [redacted] behöver handgriplig hjälp av någon med ingående kunskaper kring hennes funktionsnedsättning för att acceptera att få på respektive av kläder, [redacted] hjälper inte till själv.

Kommunikation: [redacted] har en mycket allvarlig kommunikationsstörning. Hon ger kontakt på egna villkor och har mycket kort uthållighet när hon tilltalas [redacted] har tidigare reagerat på ordet "stopp" men gör inte detta längre.

GF Omprövning
Carina Degerman, 010-117 35 01

Datum
2017-03-30

Person- och diarienummer
[redacted]
69986-2016

Annan hjälp: [redacted] har ett uttalat behov av struktur och förutsägbarhet samt en stimulifattig miljö utifrån ett annorlunda sätt att tolka och reagera på sinnesintryck. Hon är ytterst lättdistraherad. Det behövs ingående kunskaper om [redacted] för att tolka hennes behov och intentioner. Läkaren skriver vidare att [redacted] svänger väldigt snabbt i stämningsläge och uppvisar ett självskadande och även utagerande beteende i för henne obegripliga eller stressande situationer. Hon förstår inte vad som är farligt i omgivningen, till exempel trafiken.

Försäkringskassan har den 1 juli 2016 ställt kompletterande frågor till överläkare [redacted] Frågorna rörde till vilka delar omvårdnaden av [redacted] kan anses vara egenvård respektive sjukvård. Läkaren svarade den 26 juli 2016 att skötseln av gastrostomin är egenvård. När det krävs byte av knappen och kontroll av att gastrostomin fungerar tillfredsställande krävs kontakt med hälso- och sjukvården. Sjukvårdande insatser behövs också för att bedöma effekter av pågående läkemedelsbehandling 2-4 gånger per år samt för andra kontroller och uppföljningar.

[redacted] behov av stöd och hennes rutiner med mera har beskrivits vid hembesök den 17 maj 2017. Vid besöket närvarade föräldrarna, LSS-handläggare från Jönköpings kommun, samordnare för korttids samt personal från korttids.

Försäkringskassan har den 3 juni 2016 samtalat med en förskollärare/resurs som arbetar med [redacted] Samtalsdokumentationen är kommunicerad inför beslutet och finns i sin helhet i beslutsunderlaget. Här följer en kort sammanfattning:

[redacted] är i skolan mellan 07:00 – 16:00 de veckor hon är hos sin mamma och mellan 08:00-14:00 när hon är hos sin pappa. Det märks på [redacted] att hon blir allt tröttare ju längre fram i veckan man kommer. Förskolläraren berättar att [redacted] när allt var nytt hösten 2015, hade börjat i den vanliga skolan vilket inte alls fungerade, [redacted] hade stora utbrott, slog sig själv, personal med mera, därefter har skolan anpassat efter Sofias stora behov. [redacted] svårigheter med medicinering i förhållande till hennes olika diagnoser har försvårat ytterligare, det har påverkat hennes ombytliga humör. Vissa dagar är bra dagar andra är [redacted] väldigt arg och får utbrott. För att bryta utbrotten säger personalen till exempel; ” nu är det paus, eller ” nu går vi och badar”, men det fungerar bara ibland.

För att förhindra att [redacted] själv drar ur sin peg har personalen satt på [redacted] en baddräkt. Vid utbrott är det bästa att gå ut med [redacted] det lugnar, att gå ut med vagn eller att cykla är det som fungerar bäst. När det kommer ny personal är [redacted] distanslös. Det är väldigt känsligt och väldigt arbetsamt att jobba med [redacted] personalen blir trötta, totalt fem personal arbetar med henne och de turas om för att orka. Många barn är rädda för [redacted] att hon ska göra dem illa. [redacted] har en jämngammal flicka som hon aldrig skadar och som hon leker med.

Förskolläraren beskriver vidare att det är väldigt bra att ha kunskap om autism om man jobbar med [redacted] Eftersom [redacted] även har ADHD krävs även mycket tålamod. Förskolläraren beskriver också att man nog skulle kunna läsa sig till hur man arbetar med [redacted] Man måste ha ett fruktansvärt tålamod, [redacted] inget lätt barn. Hon är

aktiv hela tiden, sitter aldrig stilla. Det krävs noggrann förberedelse innan man tar [redacted]ill nya platser, det är alltid svårare om det är mycket folk. Förskolläraren säger att hon kan se en viss osäkerhet hos [redacted]om [redacted]inte känner igen sig. [redacted]år då välja att åka vagn för det känns tryggt.

[redacted] sondmatas två gånger under skoldagar och äter lite vanlig mat. När hon äter med munnen äter hon själv, ibland dricker hon lite vatten, dricker själv ur ett glas. Avseende hygien får [redacted]hjälp med att tvätta händer och byta blöja.

Försäkringskassan har den 3 juni 2016 samtalat med rektor på Grevhagsskolan i Eksjö. Rektor beskriver att [redacted]har en väldigt anpassad skolgång. [redacted]har stora svårigheter och det kan vara svårt att hinna fånga henne. Skolan utgår mycket från vad [redacted]väljer att göra för att inte skapa för stora konflikter för henne. Skolan har anpassat för [redacted]å att hon slipper passera stora entrén på vägen in, [redacted]är i en mindre lokal med mera [redacted]ungerar bättre utomhus där hon kan cykla och röra sig. Bäst fungerar det när hon åker vagn där man kan dra upp suffletten och minska intrycken. [redacted]har två personal som behöver bli avbytta. Skolans personal får handledning via habiliteringen och föräldrarna. Skolan har behövt ta in ny personal och byta en del, rektor säger att det blir rörigt, de kommer och går. [redacted]accepterar nog när det kommer någon ny men rektor säger att det blir ett annat intryck. Ibland får de hjälpa [redacted]bland inte. Eftersom [redacted]är så krävande behövs två för att avlasta varandra, det händer så mycket så man måste orka vara alert, som vuxen blir man rätt trött.

Försäkringskassan har beaktat vad du anför avseende domar med mera. Dock är varje prövning en individuell bedömning även om domar förstås ger viss ledning i hur domstolarna ser på vad som kan vara relevanta bedömningar.

Motivering till beslutet

Du kan få assistansersättning bara om du behöver hjälp med dina grundläggande behov mer än 20 timmar per vecka i genomsnitt. Grundläggande behov är

- att äta och dricka
- personlig hygien
- att ta av och på kläder
- att kommunicera med andra
- att få hjälp av någon som har ingående kunskaper om dig och din funktionsnedsättning.

GF Omprövning
Carina Degerman, 010-117 35 01

Datum
2017-03-30

Person- och diarienummer
[redacted]
69986-2016

Så här har Försäkringskassan beräknat det genomsnittliga antalet assistanstimmar per vecka :

(I det fall ytterligare tid, utöver vad som medgavs i beslutet den 5 oktober 2016, beaktas i samband med omprövningen är denna tid markerad med fetstil).

Behov av hjälp per dag

	Timmar	Minuter
Äta och dricka	0	0
Personlig hygien	10	31
Av- och påklädning	1	24
Kommunicera med andra	0	
Totalt:	11	55

Att äta och dricka
Du yrkar på att [redacted]ätt att få i sig mat via sond bör beaktas som ett grundläggande behov. Försäkringskassan ifrågasätter inte att [redacted]måste få i sig den näring som hon behöver via PEG. Frågan är om sondmatning kan ligga till grund för rätten till assistansersättning. Det är inte enbart Försäkringskassan som ansvarar för att barn med funktionsnedsättning får den hjälp de behöver utan landstinget och kommunen har också ett ansvar. Försäkringskassan bedömer att en dom i Högsta förvaltningsdomstolen HFD 2012 ref. 41 visar att egenvård inte kan vara ett grundläggande behov. HFD skriver att sjukvårdande insatser i form av så kallad egenvård kan berättiga till personlig assistans för andra personliga behov i de fall där det konstaterats att den enskilde redan har rätt till personlig assistans för att tillgodose sina grundläggande behov. Eftersom [redacted]grundläggande behov inte överstiger 20 timmar i veckan i genomsnitt så kan hon inte få assistansersättning för andra personliga behov.

[redacted]kan äta och dricka själv, ingen tid beräknas således för måltider.

Personlig hygien
Blöjbyte: Försäkringskassan bedömer att utredningen, uppgifter som framkom vid hembesöket och medicinskt underlag, ger stöd för att bedömningen i beslutet den 5 oktober 2016 är skälig. Det vill säga att beakta sammantaget knappt en timma per dag för hjälpbehov i samband med blöjbyte. Inget föräldraansvar beaktas.

Tandborstning: Även om tandborstning ingår i föräldraansvaret för barn i motsvarande ålder bedömer Försäkringskassan att [redacted] funktionshinder innebär att det är svårare än normalt att hjälpa henne med tandvården. Försäkringskassan beaktar 2 minuter per tillfälle, utöver normalt föräldraansvar, det vill säga **4 minuter per dag, 28 minuter per vecka.**

Hårborstning: Försäkringskassan beaktar 5 minuter per dag som genomsnittlig tid för att hjälpa [redacted]att borsta håret och vid behov sätta upp en enklare tofs, spänne eller liknande, **35 minuter per vecka.**

GF Omprövning
Carina Degerman, 010-117 35 01

Datum
2017-03-30

[redacted]
69986-2016

Handtvätt: Försäkringskassan godtar 42 minuter i veckan vilket inte har lämnats några synpunkter på.

Dusch med mera: Ingår delvis i föräldraansvaret för barn i [redacted]ålder för aktiva insatser som intvålning och torkning. Även nagelvård ingår i föräldraansvaret. Dock beaktas tid för ombyte i samband med dusch med 7 minuter per tillfälle vilket är ytterligare **4 minuter per dag, 28 minuter per vecka**.

Byte av Peg:
Beaktas inte, assistansersättning lämnas inte för sjukvårdande insatser enligt HSL. Att bytet av peg är en sådan insats bekräftas av överläkarens intyg den 26 juli 2016.

Att ta av och på kläder
Inget föräldraansvar beaktas. Behovet av hjälp i samband med klädsel beräknas enligt beslutet daterat den 5 oktober 2016. Det saknas stöd för att [redacted] skulle ha frekventa problem med vattniga diarréer/läckage av blöjor, på så sätt att tiden för klädsel/ombyten inte skulle kunna anses relevant det vill säga fem minuter två gånger om dagen för innekläder. Detta motsvarar hjälp på morgonen samt vid ett extra byte under dagen. Tid för hjälp på kvällen är godtaget i samband med beräknad tid för kvällsdusch. För tid för att ta av nattkläder på morgonen beaktas 2 extra minuter per dag.

Att kommunicera med andra
Förutsättningar: Ett grundläggande behov av assistans för att kunna kommunicera med andra innebär att personen med funktionsnedsättning behöver ha ytterligare en person närvarande, det vill säga den personliga assistenten, för att en kommunikation över huvud taget ska vara möjlig.

För att kommunikation ska bedömas som ett grundläggande hjälpbehov krävs att tre förutsättningar är uppfyllda. En annan person (den personliga assistenten) ska behöva:

- kunskap om den försäkrade
- funktionsnedsättningen och
- sättet att kommunicera

Den försäkrade ska ha sådana svårigheter att förmedla och ta emot budskap att den som ger assistans behöver ingående kunskaper om den försäkrade. Det innebär att det måste finnas en svårighet för andra personer att förstå vad den försäkrade vill. Det krävs en nära kännedom om personens uttryckssätt och förmåga att förstå och uppfatta andra. Av detta följer att om det enbart krävs kunskaper om ett alternativt kommunikationssätt, men inte specifika kunskaper om personen och funktionsnedsättningen så bedöms hjälpbehovet inte som ett grundläggande hjälpbehov. Den funktionshindrades omgivning måste bestå av personer som känner denne väl för att han eller hon över huvud taget ska kunna förmedla något budskap som går fram respektive själv ska kunna tillgodogöra sig information från någon annan.

Bedömning:
Försäkringskassan bedömer att medicinskt underlag ger stöd för att den som ger Sofia det stöd hon behöver ha kunskaper om hennes funktionsnedsättning och på vilket sätt funktionsnedsättningen förvärras av vissa yttre faktorer som stimuli, nya miljöer med mera. Denna beskrivning ges också av förskolläraren och rektor på [redacted] kola. När [redacted] inte är trygg förvärras hennes funktionsnedsättning och hennes kommunikationsförmåga försämras eftersom hon då blir mer utåtagerande. Därför behöver hon stöd med förberedelser och anpassad miljö. Av medicinskt underlag och utredningen framgår att [redacted] kontinuerligt tränas för att förbättra och utveckla sin förmåga till egen kommunikation.

Försäkringskassan bedömer också att beslutsunderlaget beskriver att [redacted] har egen förmåga till att kommunicera. Hon kan tala med ord. [redacted] kan även uttrycka sig och visa vad hon vill. Ibland behöver man läsa av henne för att förstå henne men detta synes vara något man lär sig när man harintroducerats för henne och även fått handledning och kunskaper om hur man bäst möter [redacted] Försäkringskassan bedömer att Sofia inte uppfyller de kriterier som krävs för att [redacted] behöver hjälp med kommunikation som ett grundläggande behov.

<u>Att få hjälp av någon som har ingående kunskaper om dig och din funktionsnedsättning.</u>
Förutsättningar:
Med annan hjälp som förutsätter ingående kunskaper om den funktionshindrade menas enligt praxis aktiv tillsyn av övervakande karaktär. Tillsynen ska vara kvalificerad och syfta till att

- förmå personen själv att utföra något av de andra grundläggande behoven (kvalificerade motivations- och aktiveringsinsatser) eller
- begränsa allvarliga konsekvenser av ett utåtagerande beteende (att egendom skadas eller att personen skadar sig själv eller andra)

Ingående kunskaper är särskilda kunskaper om personen och funktionsnedsättningen som behövs för att förmå personen att själv utföra något av de andra grundläggande behoven eller begränsa allvarliga konsekvenser av ett utåtagerande beteende. Om det räcker med adekvat utbildning i funktionsnedsättningen och att man får kunskap om personen och funktionsnedsättningen utifrån medicinsk dokumentation och adekvata säkerhetsåtgärder, kan det inte anses krävas ingående kunskaper om just den individen.

Bedömning:

Att [redacted] kan vara utåtagerande mot andra barn och vuxna kan inte anses vara av sådan allvarlighetsgrad att kriteriet för detta grundläggande behov är uppfyllt. Till vissa delar synes även hennes utbrott kunna förutsägas och därmed konsekvenserna av hennes utbrott minskas. Försäkringskassan bedömer att [redacted] behöver tillsyn, vägledning, anpassningar och stöd av personer med adekvat utbildning i funktionsnedsättningen och vidare att personerna får kunskap om [redacted] och

GF Omprövning
Carina Degerman, 010-117 35 01

Datum
2017-03-30

Person- och diarienummer
[redacted]
69986-2016

funktionsnedsättningen utifrån medicinsk dokumentation och adekvata säkerhetsåtgärder.

Därmed kan det inte anses krävas ingående kunskaper om just [redacted]

Sammanfattningsvis bedömer Försäkringskassan att [redacted] behov av hjälp med de grundläggande behoven inte kan överstiga i genomsnitt 20 timmar per vecka, det har därför inte gjorts någon med ingående beräkning utifrån avdrag för andra insatser.

[redacted] har därmed inte rätt till assistansersättning, beslutet daterat den 5 oktober 2016 är rätt och det ska inte ändras.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Det här beslutet är grundat på följande bestämmelser:

- 51 kap. 3 och 6 §§ socialförsäkringsbalken
- 113 kap. 7 § socialförsäkringsbalken.

Är du inte nöjd med beslutet?
Läs på nästa sida om vad du kan göra.

Försäkringskassan
Carina Degerman

GF Omprövning
Carina Degerman, 010-117 35 01

Datum
2017-03-30

Person- och diarienummer
[redacted]
69986-2016

Är du inte nöjd med beslutet?

Om du tycker att det här beslutet är fel kan du överklaga det hos förvaltningsrätten. I så fall ska du skicka ett brev till Försäkringskassan.

Brevet måste komma in inom två månader från den dag du tagit del av beslutet. Försäkringskassan skickar sedan brevet till förvaltningsrätten.

Brevet ska innehålla följande uppgifter:

- Vilket beslut som du vill överklaga.
- Hur och varför du vill att beslutet ska ändras.
- Ditt namn, personnummer, adress och telefonnummer.

Om du anlitar ombud vill förvaltningsrätten att du anger ombudets namn, adress och telefonnummer.

Överklagandet skickas till Försäkringskassan, Omprövningsenheten, Box 2024, 550 02 Jönköping.

Har du frågor?

Du är välkommen att ringa till mig, Carina Degerman, på 010-117 35 01 eller till vårt kundcenter på 0771-524 524 om du har frågor om ditt ärende.

SVERIGES DOMSTOLAR

Bilaga

HUR MAN ÖVERKLAGAR – PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom två månader** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

Sista dagen för överklagande är i regel den dag som genom sitt tal i månaden motsvarar den dag Ni fick del av beslutet. Om Ni fick del av förvaltningsrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om Ni fick del av beslutet en dag med ett tal i månaden som inte finns i slutmånaden löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag. Om Ni fick del av beslutet t.ex. den 31 juli måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 september.

Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

DV 3104/1 D • 2013-06 • Producerat av Domstolsverket

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom två månader* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

För en enskild klagande är sista dagen för överklagande två månader från den dag då han/hon fick del av kammarrättens beslut. Om klaganden fick del av kammarrättens beslut t.ex. den 30 juni måste skrivelsen med överklagande ha kommit in senast den 30 augusti. Om klaganden fick del av beslutet t.ex. den 31 juli, som inte har någon motsvarighet två månader senare, löper tiden i stället ut på slutmånadens sista dag, dvs. i det här exemplet den 30 september. Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.